

יחידה 2: "לְזַרְעַךָ נָתַתִּי אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת"

א. פשיטה לפני הלימוד

חשבי על השאלה הבאה, והשיבי עליה בשלושה משפטים לפחות:

1. האם הקשר שלנו עם ההורים הוא מותנה (תלוי במעשים שלנו) או לא-מותנה (לא תלוי במעשים)?

מצד אחד... _____

מצד שני... _____

2. חשבי על קשרים נוספים בחיים שלך: האם הם מותנים או לא-מותנים?

(למשל: הקשר עם החברות, עם האולפנה, עם המשפחה הרחבה, עם השכונה, בעתיד בע"ה- עם בן-הזוג...)

ב. לפני שטיפת הארץ הזו...?

נקרא את פירוש רש"י הראשון לתורה (בראשית, פרק א' פסוק א'):

<p>אמר רבי יצחק: לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ'החודש הזה לכם' (שמות י"ב פסוק ז'), שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, ומה טעם פתח בצבאשית?</p>	<p>שאלת רש"י</p>
<p>מקום (תהילים קי"א פסוק ו'): 'כוח מעשיו הגיד לעמו, לתת להם נחלת גוים', שאם יאמרו אומות העולם לישראל: ליסטים (=שודדים) אתם, שכבשתם ארצות קצעה גוים! הם אומרים להם: כל הארץ של הקב"ה היא, הוא צבאה ונתנה לאשר ישר בעיניו, צבאנו נתנה להם, וצבאנו נטלה מהם ונתנה לנו".</p>	<p>תשובת רש"י</p>

1. שאלת רש"י היא: לשם מה נכתב ספר בראשית כולו? הרי כמעט כל חומש בראשית הוא סיפורים (על בריאת העולם, על האבות ומסעם לארץ ובתוך הארץ). אם מטרת התורה היא ללמד אותנו את המצוות, למה צריך את חומש בראשית?

קראי את תשובת רש"י והשלימי:

אם הגויים יאמרו לעם ישראל:

2. בתשובתו רש"י מצטט פסוק מתהילים,

העתיקי את הפסוק:

כתבי אותו במילים שלך:

מדוע נכתב חומש בראשית לפי פסוק זה?

3. אז- למי שייכת הארץ הזו...?

ג. האם הזכות שלנו על הארץ היא

פנותנית (תלויה בפעשים) או לא פנותנית?

1. קראי את הפסוקים הבאים מתוך ברית בין הבתרים (חומש בראשית):

וַיְהִי הַשָּׁמֶשׁ בָּאָה וְעֶלְטָה הָיָה וְהִנֵּה תְנוּרָה עָשָׂן וְלֶפֶיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה ..

יח ביום ההוא פרת ה' את-אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את-הארץ הזאת מנהר מצרים עד-הנהר הגדל נהר-פרת .

יט את-הקניני ואת-הקנזי ואת הקדמני . כ ואת-החתי ואת-הפרזי ואת-הקפאים .

כא ואת-האמרי ואת-הכנעני ואת-הגרגשי ואת-היבوسی . (בראשית, ט"ו)

מה הבטיח ה' לאברהם?

האם דרש ממנו תמורה?

לפי פסוקים אלו, האם הזכות שלנו על הארץ היא מותנית (תלויה במעשים) או לא מותנית? הסבירי את דעתך.

2. קראי את הפסוקים הבאים מתוך חומש דברים:

יג וְהָיָה אִם-שָׁמַע תִּשְׁמְעוּ אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצִוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת-ה' אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל-לִבְבְּכֶם וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם. יד וְנָתַתִּי מִטֶּר-אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמְלַקֹּשׁ וְאֶסְפַּף דָּגְגָד וְתִירֹשֶׁד וְיִצְהָרָד. טו וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדֶד לְבַהֲמֹתֶד וְאֶכְלֹת וְשִׁבְעֹת. טז הִשְׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם וְסָרְתֶם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם. יז וְחָרָה אֶף-ה' בְּכֶם וְעָזַר אֶת-הַשָּׁמַיִם וּלֹא-יִהְיֶה מִטֶּר וְהֶאֱדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת-יְבוּלָהּ וְאֶבְדַּתֶּם מְהֵרָה מְעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר ה' נָתַן לָכֶם. (דברים י"א)

השלימי ע"פ הפסוקים:

אם עם ישראל ילך בדרך ה' _____

אם חס וחלילה עם ישראל לא ילך בדרך ה' _____

לפי פסוקים אלו, האם הזכות שלנו על הארץ היא מותנית (תלויה במעשים) או לא מותנית? הסבירי את דעתך.

3. קראי את המדרש הבא (מתוך המכילתא לפרשת יתרו, פרשה ב'):

שלושה דברים ניתנו על תנאי:

אֶת דְּבָרֵי אֲתָדָד אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי וְגו' (מלכים א', ו, יב). ואם לאו
"וְהָיְתָה הָאָרֶץ לְשִׁמְמָה עַל יִשְׁבִּיָּה מִפְּרִי מַעֲלָלֵיהֶם" (מיכה,
ז, יג).
מלכות בית דויד מנין? שנאמר "אם יִשְׁמְרוּ בְּנֵי דְבָרֵי
וְעַדְתִּי זֶה ... עַדִּי עַד יִשְׁבּוּ לְכֶסֶף לָדָד" (תהלים קלב, יב). ואם
לאו "וּפְקַדְתִּי בְּשִׁבְט פְּשָׁעִם וּבִנְגָעִים עֹנֵם" (תהלים פט, לג).

ארץ ישראל, ובית המקדש ומלכות בית דוד,
חוץ מספר תורה ובריתנו של אהרן שלא נתנו על תנאי.
ארץ ישראל מנין? שנאמר: "הִשְׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם...
וְחָרָה אֶף ה' בְּכֶם... וְאֶבְדַּתֶּם מְהֵרָה מְעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה
(דברים יא, טז; יז).
בית המקדש מנין? שנאמר: "הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר אֲתָה בִּנְיָה אִם
תִּלְדָּד בְּחֻקֹּתַי... וְשִׁמְרַתְּ אֶת כָּל מִצְוֹתַי לְלַכֵּת בָּהֶם וְהִקַּמְתִּי

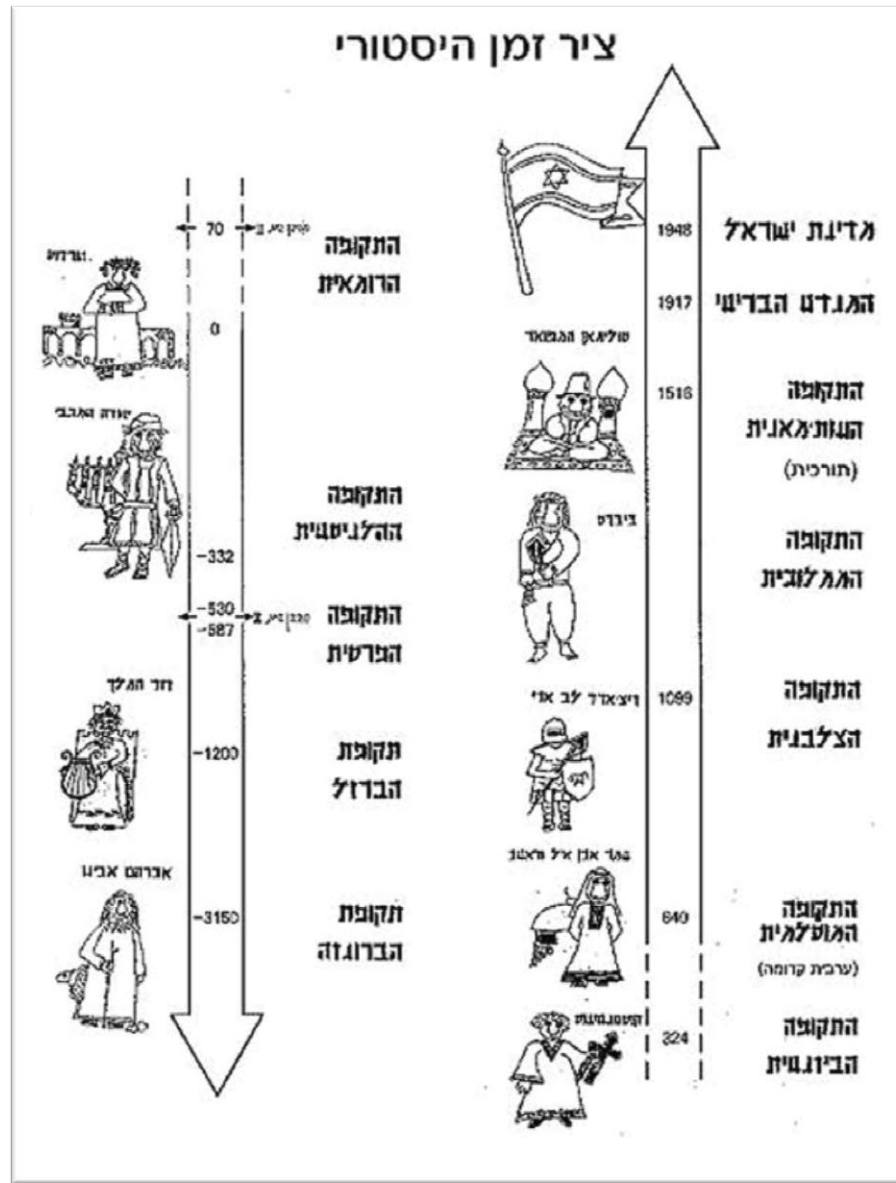
מהם שלושת הדברים שניתנו "על תנאי"?

מי נתן אותם למי?

מהו התנאי?

איך יודע כותב המדרש שדברים אלו ניתנו "על תנאי"?

לפי פסוקים אלו, האם הזכות שלנו על הארץ היא מותנית (תלויה במעשים) או לא מותנית? הסבירי את דעתך.

4. לפניך ציר זמן של ארץ ישראל מאברהם אבינו ועד ימינו.

- הקיפי בעיגול לפחות 2 תקופות שבהן יהודים רבים התגוררו בארץ.
- הקיפי בעיגול לפחות 2 תקופות שבהן יהודים רבים היו בגלות.

חשבי: על פי ציר הזמן, האם הזכות שלנו על הארץ היא מותנית (תלויה במעשים) או לא מותנית? הסבירי את דעתך.

5. האם לדעתך אנחנו ראויים לארץ ישראל...?
